

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
เฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7*
THE GUIDELINES TO DEVELOP THE STUDENTS'
CARE AND SUPPORT SYSTEM OF THE SPECIAL SCHOOL UNDER
AFFILIATION OF SPECIAL EDUCATION BUREAU, SCHOOL GROUP 7

วัฒนภรณ์ กฤตอักษรณ์¹, ทิพมาศ เศวตวรโชติ² และ สันติ อุ่นจะนำ³
Wattaporn Kritakarathorn¹, Tippamas Sawetworachot² and Santi Aunjanam³
¹⁻³มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช
¹⁻³Mahamakut Buddhist University Srithammasokkaraj Campus, Thailand
Corresponding author E-mail: wattaporn.pat.03@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 2) เพื่อร่างแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 และ 3) เพื่อประเมินแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 วิธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปรึกษาโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 จำนวน 128 คน ซึ่งกำหนดขนาดตัวอย่างโดยทำการการเปิดตารางเครซีและมอร์แกน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปรึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ขั้นตอนที่ 2 ร่างแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญด้านระบบ

* Received 10 April 2024; Revised 3 June 2024; Accepted 22 June 2024

ดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ ที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบการเสวนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ขั้นตอนที่ 3 การประเมินแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน เฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ ที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบตรวจสอบความเหมาะสม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 พบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลด้านที่ 2 การคัดกรองนักเรียน ด้านที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านที่ 4 การป้องกันและแก้ปัญหา นักเรียน ด้านที่ 5 การส่งต่อ
3. ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 มีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 93.13

คำสำคัญ : ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, โรงเรียนเฉพาะความพิการ

Abstract

The objectives of this research article are 1) to study the operating conditions of the student support system of a disability-specific school. Under the Office of Special Education Administration, Group 7 2) To draft guidelines for developing the operation of the student care and assistance system of a disability-specific school. Under the Office of Special Education Administration,

Groups 7 and 3) to evaluate guidelines for developing the operation of the student care and support system of a disability-specific school. Under the Office of Special Education Administration, Group 7 Research method: Step 1: Study the operating conditions of the care system. Help students of specialized schools with disabilities Under the Office of Special Education Administration, the group of 7 samples included educational institution administrators and school counselors specializing in disabilities. Under the Office of Special Education Administration, Group 7, totaling 128 people. The sample size was determined by running Crazy and Morgan tables. obtained through specific selection The tool used to collect data was a questionnaire for the opinions of school administrators and counselors. Statistics used in data analysis include frequencies and percentages. Step 2: Draft guidelines for developing the operation of the student care and assistance system of a disability-specific school. Under the Office of Special Education Administration, Group 7, the sample group includes experts or experts in the student support system of a disability-specific school. with experience of not less than 3 years, total of 5 people. The tool used is a group discussion format. Statistics used in data analysis include content analysis, step 3, evaluating guidelines for developing the operation of the school's student care and support system. only disability Under the Office of Special Education Administration, Group 7. The sample group includes experts or experts in the student support system of a disability-specific school. There are 5 people with at least 3 years of experience. The tool used is a suitability check form. Statistics used in data analysis include frequency values and percentage values.

The research results found that :

1. Results of analysis of operating conditions of the student care and support system of the disability-specific school. Under the Office of Special Education Administration, Group 7, it was found that the overall level was at a high level.

2. Guidelines for developing the operation of the student care and assistance system of schools with specific disabilities Under the Office of Special Education Administration, Group 7, it was found that the guidelines for developing the operation of the student care and assistance system of disability-specific schools under the Office of Special Education Administration, Group 7, consist of 5 areas, namely, Area 1, knowing students as individuals, aspects that 2 Student Screening, Area 3 Student Promotion and Development, Area 4 Prevention and Solving Student Problems, Area 5 Referral

3. Results of the evaluation of guidelines for developing the operation of the student care and assistance system of a disability-specific school. Under the Office of Special Education Administration, Group 7 is appropriate. Accounting for 93.13 percent.

Keywords: Student care and support system, Special school

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีมีความก้าวหน้าทันสมัยส่งผลกระทบต่อทั้งทางบวกและทางลบ ส่งผลกระทบต่อสภาพร่างกายและจิตใจของนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของสถานศึกษา สวัสดิภาพของนักเรียนการเสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้และสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อแก้ปัญหาการเรียนรู้ที่ถดถอย สถานศึกษาต้องนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้ในการเยี่ยมบ้านนักเรียน คัดกรองสุขภาพทางจิต จำแนกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา กรณีพบว่ามีกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ให้รีบดำเนินการป้องกันและแก้ไข ปัญหาทันที เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่นักเรียนและผู้ปกครอง อีกทั้งมีการพัฒนาความ

ร่วมมือในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการ
สร้างเสริมสุขภาพ, 2564) โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนก็เป็นสิ่งที่มี
ความสำคัญเป็นอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนบนพื้นฐานของ
การปกครองระบอบประชาธิปไตยที่เน้นบทบาทของชุมชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมใน
การจัดการศึกษา บทบาทและความสำคัญต่อชุมชนต่อการจัดการศึกษาในสภาพสังคมยุค
ปัจจุบัน

การพัฒนานักเรียนพิการให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้
และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี
ความสุข และแนวการจัดการศึกษายังให้ความสำคัญแก่นักเรียนทุกคน โดยคำนึงถึงความสามารถ
ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น และถือนักเรียนพิการทุก
คนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ต้องส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตาม
ศักยภาพนั้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563) นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุน
นักเรียนแล้วการป้องกันและการช่วยเหลือปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ
ประการหนึ่งของการพัฒนาเนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสาร
เทคโนโลยีต่าง ๆ ดังนั้น ภาพความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนานักเรียนให้เติบโตตามความมุ่งหวัง
นั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะครูทุกคนในโรงเรียน ซึ่งมีครูที่
ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วย
ความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต
ของเยาวชนให้เติบโตองงามเป็นบุคคลที่คุณค่าของสังคมต่อไป ครูจึงเป็นบุคคลที่สำคัญอย่างยิ่ง
ในสถานศึกษาเพราะครูอยู่ใกล้ชิดกับนักเรียน ซึ่งครูมีบทบาทที่เหมือนกันกับพ่อแม่ในการดูแล
การส่งเสริมและการป้องกันช่วยเหลือนักเรียน ให้นักเรียนมีชีวิตที่เป็นสุขช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ
ในชีวิตโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางจิตใจและพฤติกรรม (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและ
บุคลากรทางการศึกษา, 2547) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ
พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2556 หมวด 6 มาตรา 5 คนพิการมีสิทธิได้รับ
การศึกษา โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับ
เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เลือก
บริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความ
สนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น อีกทั้งยังมีสิทธิได้รับการศึกษาที่มี

มาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายและเจตนารมณ์ที่จะขยายโอกาสการศึกษาสำหรับเด็กพิการให้ทั่วถึง และมีคุณภาพเป็นไปอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565) ครูและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเสริมสร้างทักษะชีวิตและการคุ้มครองนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรมโดยตระหนักและเห็นความสำคัญในการช่วยเหลือนักเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน มีความเข้าใจในธรรมชาติวัยรุ่น

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นระบบที่ช่วยในการแก้ไขปัญหา นักเรียน ที่มีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน ถูกหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ รวมทั้งประเภทความพิการ และระดับความพิการที่หลากหลาย ดังนั้นการทราบข้อมูลของนักเรียนแต่ละบุคคลจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปได้ดี การดำเนินงานสะดวกขึ้น นักเรียนได้รับการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง โดยโรงเรียนดำเนินการรู้จักเด็กนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยครูที่ปรึกษาสำรวจข้อมูลนักเรียนเป็นรายกรณีในด้านต่างๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทั่วถึง และทราบความต้องการในการช่วยเหลือต่างๆ ด้าน (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2566)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เหมาะสม ซึ่งจะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อนักเรียนที่ได้รับการช่วยเหลือมีพัฒนาการอย่างเต็มตามศักยภาพ เป็นคนที่สมบูรณ์ทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ตลอดจนมีคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นที่มุ่งหวังของสังคมต่อไปในภายภาคหน้า ดังนั้นระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะช่วยในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การพัฒนานักเรียน การป้องกัน การแก้ไขปัญหา นักเรียน และการส่งต่อนักเรียนเพื่อการดำเนินงานพัฒนาและการแก้ไขปัญหา นักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7
2. เพื่อร่างแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7
3. เพื่อประเมินแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปรึกษาโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 จำนวน 192 คน

2) กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปรึกษาโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 จำนวน 128 คน ซึ่งกำหนดขนาดตัวอย่างโดยทำการการเปิดตารางเครซีและมอร์แกน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปรึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check lists)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่นักเรียน 5) ด้านการส่งต่อ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแนวคิดของลิเคอร์ (Likert) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 การตอบแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

1.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเครื่องมืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แล้วนำมาประมวลความรู้ที่ศึกษามาเป็นกรอบแนวคิด และกำหนดเครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัยและเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2) กำหนดขอบเขต และโครงสร้างของแบบสอบถามเพื่อให้ครอบคลุมแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ทั้ง 5 ด้าน คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน 5) การส่งต่อ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

3) ร่างแบบสอบถามเพื่อขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา พร้อมทั้งมีการตรวจสอบและแก้ไข ปรับปรุงเพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4) นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบพิจารณาหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

5) นำแบบสอบถามที่ได้มีการปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างจริง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปรึกษา ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ 0.957

6) นำเครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไข หลังจากที่ได้ทำการทดลองใช้ (Try out) แล้วเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมศาสตร์ เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารสถานศึกษาและครูปรึกษา โรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

2) ผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถามในระบบออนไลน์ ผ่าน Google Forms เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูปรึกษา โรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้

3) ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ซึ่งได้ส่งแบบสอบถามในระบบออนไลน์ ผ่าน Google Forms ไปยังผู้บริหารสถานศึกษาและครูปรึกษา โรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ทั้งหมด 128 คน คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบกลับแบบสอบถามทุกฉบับ

2) แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผลในการศึกษาค้นคว้า

3) คำนวณหาค่าเฉลี่ย \bar{X} และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 เป็นรายด้าน และหาค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 5 ด้าน

4) แบบทดสอบตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 โดยนำแบบสอบถามมารวบรวมข้อคำถามที่เป็นอุปสรรคในแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 จากนั้นนำคำตอบมาวิเคราะห์โดยวิธีการสังเคราะห์ความคิดเห็นที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน แล้วหาค่าความถี่เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผล

1.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC)

2) ค่าความถี่และค่าร้อยละ (Percentage)

3) ค่าเฉลี่ย (Mean)

4) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. ขั้นตอนที่ 2 ร่างแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการตรวจสอบความเหมาะสมของร่างแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ ที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบการเสวนากลุ่ม (Focus Group) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ทั้ง 5 ด้าน คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กนักเรียน 5) การส่งต่อ รวมถึงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ

2.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1) ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างแบบการเสวนากลุ่ม (Focus Group)

2) จัดทำแบบการเสวนากลุ่ม (Focus Group) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ประกอบด้วย 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กนักเรียน 5) การส่งต่อ รวมถึงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ

3) นำแบบการเสวนากลุ่ม (Focus Group) ที่เสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

4) นำแบบการเสวนากลุ่ม (Focus Group) มาปรับปรุงและนำไปทดลองสัมภาษณ์กับบุคคลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย 1 ครั้ง

5) นำแบบการเสวนากลุ่ม (Focus Group) ที่ทดลองแล้วมาปรับปรุงข้อความอีก ครั้งหนึ่ง แล้วจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยขออนุมัติหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาศโคราช เพื่อขออนุญาตการเสวนากลุ่ม (Focus Group) ไปยังผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ

2) ผู้วิจัยได้ส่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ให้ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน คนละ 1 เล่ม ก่อนไปสัมภาษณ์ 1 สัปดาห์ด้วยตนเอง

3) ผู้วิจัยได้นัดหมาย วัน เวลา สถานที่ในการเสวนากลุ่ม (Focus Group) และดำเนินการเสวนากลุ่ม (Focus Group) ผ่านช่องทางออนไลน์ Google Meet

4) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการเสวนากลุ่ม (Focus Group) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ที่ได้ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบการเสวนากลุ่ม (Focus Group) ที่ได้มาสรุปประเด็นโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ทั้ง 5 ด้าน คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน 5) การส่งต่อ รวมถึงข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่างๆ และนำเสนอเชิงบรรยายประกอบการอภิปรายผล

3. ขั้นตอนที่ 3 การประเมินแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน เฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีคุณสมบัติเป็นผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นแบบตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ลักษณะแบบสอบถามความเหมาะสม

3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการประเมินแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

2) นำแนวทางที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม และขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ

3) นำแนวทางที่ปรับปรุงแล้ว เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม

4) บันทึกผลการพิจารณาคำตอบแต่ละข้อของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนำไปหาค่าดัชนีความถี่และร้อยละ

5) นำผลที่ได้จากการสอบถามความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ มาสังเคราะห์เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงและแก้ไข ก่อนนำไปใช้จริง

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ส่งแบบตรวจสอบแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

2) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยนำแบบตรวจสอบมาวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 นำมาวิเคราะห์หาค่าความถี่ และค่าร้อยละ นำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายผล กำหนดการแปลความหมายใช้หลักเกณฑ์การแบ่งเป็น 5 ระดับ

2) บันทึกผลการพิจารณาคำตอบแต่ละข้อของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนำไปหาค่าดัชนีความถี่และร้อยละ

3) นำผลที่ได้จากการสอบถามความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ มาสังเคราะห์เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงและแก้ไข ก่อนนำไปใช้จริง

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 โดยวิเคราะห์หาค่าความถี่ และร้อยละ

2) ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (IOC)

3) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของ Cronbach

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

ตารางที่ 1 สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ภาพรวม

สภาพการดำเนินงาน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.58	0.48	มากที่สุด
2. การคัดกรองนักเรียน	4.43	0.66	มาก
3. การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	4.70	0.40	มากที่สุด
4. การป้องกันและการแก้ปัญหานักเรียน	4.74	0.43	มากที่สุด
5. การส่งต่อ	4.62	0.48	มากที่สุด
รวม	4.48	0.40	มาก

สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.40) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การป้องกันและการแก้ปัญหานักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.43) รองลงมา การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.40) และการคัดกรองนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.66)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 จากการเสวนากลุ่ม

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ใน 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และด้านการส่งต่อ โดยวิธีการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา จำนวน 5 คน ผลการศึกษา พบว่า

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีดังนี้

- 1.1 ใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เป็นแบบประเมินในการเก็บข้อมูลนักเรียน ด้านผลการเรียน
- 1.2 ใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เป็นแบบประเมินในการเก็บข้อมูลนักเรียน ด้านสุขภาพร่างกาย
- 1.3 สัมภาษณ์ผู้ปกครองและครูประจำเรือนนอน เพื่อเก็บข้อมูลนักเรียน ด้านครอบครัว
- 1.4 สัมภาษณ์ผู้ปกครองเพื่อเก็บข้อมูล ด้านอาชีพของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง
- 1.5 สัมภาษณ์ผู้ปกครองเพื่อเก็บข้อมูลนักเรียนเกี่ยวกับรายได้ของครอบครัว
- 1.6 สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อเก็บข้อมูล
- 1.7 ศึกษาสภาพครอบครัวและความเป็นอยู่ของนักเรียนเพื่อทำความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้านการคัดกรองนักเรียน มีดังนี้

- 2.1 ใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ของนักเรียน เพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา
- 2.2 ใช้ผลการเรียนของนักเรียนเพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา
- 2.3 จัดแบ่งกลุ่มนักเรียน เป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ตามข้อมูลด้านสุขภาพร่างกายของนักเรียน
- 2.4 ใช้ข้อมูลด้านสภาพครอบครัวของนักเรียน เพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา
- 2.5 ใช้ข้อมูลด้านอาชีพของบิดา มารดาหรือผู้ปกครองนักเรียน เพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา

2.6 ใช้ข้อมูลรายได้ของผู้ปกครอง เพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา

2.7 ใช้ข้อมูลพฤติกรรมของนักเรียน เพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา

2.8 ใช้หลักเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด เพื่อให้เข้าใจตรงกันในการคัดกรองนักเรียน

3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีดังนี้

1. จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น
2. จัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพบปะแลกเปลี่ยนกับครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น
3. จัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง
4. จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน

5. ยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน

4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน มีดังนี้

- 3.1 ดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยให้คำปรึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาให้นักเรียน
- 3.2 ปลุกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสร้างภูมิคุ้มกันทางอารมณ์และจิตใจ
- 3.3 ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดี
- 3.4 ส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต และลดผลจากสภาวะวิกฤตต่าง ๆ ได้อย่างปลอดภัย

3.5 มีการป้องกันและสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา

3.6 ส่งเสริมให้นักเรียนเจริญเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ

5. ด้านการส่งต่อ

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 ด้านการส่งต่อ มีดังนี้

5.1 มีการช่วยเหลือนักเรียนเบื้องต้น

5.2 มีการประสานงานกับครูแนะแนวเพื่อส่งต่อนักเรียนไปยังสู่ระดับการศึกษาที่สูงขึ้น หรือส่งต่อไปสู่การมีงานทำ หรือการประกอบอาชีพ

5.3 มีการส่งต่อนักเรียนที่จบการศึกษา ในกรณีไม่ศึกษาต่อ เพื่อการดำรงชีวิต ภายนอกโรงเรียน หรือส่งต่อครอบครัว

5.4 มีการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาด้านพฤติกรรม ไปยังฝ่ายกิจการนักเรียน

5.5 มีการส่งต่อนักเรียนที่เจ็บป่วย ไปยังงานอนามัยของโรงเรียน เพื่อส่งต่อโรงพยาบาล หรือสถานเฝ้าระวัง

5.6 มีการติดตามนักเรียนที่จบการศึกษา

ตอนที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

ระดับความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 โดยภาพรวม มีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 93.13

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7” ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การป้องกันและการแก้ปัญหานักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การส่งต่อ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และการคัดกรองนักเรียนที่เป็นเช่นนั้นอาจเนื่องมาจาก โรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

กลุ่ม 7 มีการวางแผนสร้างความเข้าใจให้แก่ครูและผู้ปกครองในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยให้ความสำคัญในเรื่องของการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ครอบคลุม ทั้ง 5 ด้าน (1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เป็นแบบประเมิน และมีการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ครูประจำเรื่อนนอน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียน เพื่อเป็นประโยชน์ในการดูแลนักเรียนประจำ (2) ด้านการคัดกรองนักเรียน มีการพิจารณาข้อมูลของนักเรียนเพื่อจัดกลุ่มนักเรียน โดยใช้หลักเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด เพื่อให้เข้าใจตรงกันในการคัดกรองนักเรียน (3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน โดยยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน (4) ด้านการป้องกันและการแก้ปัญหาให้นักเรียน ดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยให้คำปรึกษาเบื้องต้นเพื่อแก้ไขปัญหาให้นักเรียน (5) ด้านการส่งต่อ มีการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งต่อนักเรียนไปยังสู่ระดับการศึกษาที่สูงขึ้น หรือการมีงานทำ การประกอบอาชีพ และเพื่อการดำรงชีวิตภายนอกโรงเรียน หรือส่งต่อครอบครัว ทั้งนี้เนื่องจาก ภารกิจในงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นเรื่องสำคัญที่ทุกฝ่ายงานต้องให้การสนับสนุนการดำเนินงานหรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความตระหนักในความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่ว่าจะเป็น ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ตลอดถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่าย ต้องตระหนักและให้การร่วมมือ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของของ (ปิยนันท์ พิศรสำราญเดช, 2560) ความสำคัญของการมีส่วนร่วมระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครองและครูอาจารย์นั้นจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน เนื่องจากนักเรียนจะได้รับการพัฒนาที่เหมาะสมทั้งจากที่บ้านและทางโรงเรียน นักเรียนจึงได้รับการพัฒนาที่สมบูรณ์และสอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการที่แท้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ (อารียา ก่อกุล และคณะ, 2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประจำ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในจังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประจำ ตามองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนควรจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองและมีช่องทางการสื่อสารเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็น 2) การคัดกรองนักเรียน โรงเรียนควรจัดอบรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของนักเรียน เพื่อให้การดำเนินการจัดทำแผนสอดคล้องกับผลการคัดกรอง 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โรงเรียนตรวจสอบแผนการสอนเฉพาะบุคคลของนักเรียนให้สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และนิเทศติดตามอย่างสม่ำเสมอ 4) การ

ป้องกันและการแก้ไขปัญหา ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาความรู้ และทักษะด้านการดำเนินงานโดยทำงานอย่างมีส่วนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 5) การส่งต่อนักเรียน โรงเรียนควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการหาแนวทางที่เหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ (อภิญา บุนยเกียรติ, 2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีดังนี้ ผู้บริหาร และครูผู้สอนควรตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงานหรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความตระหนักในความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียนและมีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคณะ ต้องมีการประสานงานอย่างใกล้ชิด และมีการประชุมในแต่ละคณะอย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานโดยต้องได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การอบรมให้ความรู้และทักษะ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้แก่ครูที่ปรึกษาหรือผู้เกี่ยวข้องในเรื่องที่เอื้อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสิ่งที่จำเป็น โดยเฉพาะเรื่องทักษะการปรึกษาเบื้องต้น และแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของนักเรียนซึ่งโรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (สุวรรณา ชื่นอยู่ และคณะ, 2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ของโรงเรียนเฉพาะความพิการในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามหลักสี่ปรัศธรรม 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของโรงเรียนเฉพาะความพิการในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองนักเรียน และภาคีเครือข่ายภายนอก ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนา จัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เพื่อวางแผนเป้าหมายชีวิตของนักเรียนตามความต้องการหรือความคาดหวังของผู้ปกครอง รวบรวมข้อมูลพื้นฐานนักเรียน เพื่อจัดทำแฟ้มประวัตินักเรียนอย่างละเอียด 2) การคัดกรองนักเรียน คัดกรองแบ่งกลุ่มนักเรียน เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มที่มีความสามารถพิเศษ ตามเกณฑ์การพิจารณาที่สถานศึกษา กำหนดจำแนกประเภทปัญหาและความเสี่ยงของนักเรียนแล้วนำมาวางแผนจัดทำแนวทาง

ป้องกันและแก้ไขร่วมกันระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน จัดกิจกรรมนันทนาการที่หลากหลายจัดหาเวทีให้นักเรียนได้แสดงศักยภาพเพื่อค้นหาความเป็นเลิศหรืออัจฉริยะภาพของนักเรียนในด้านต่าง ๆ จัดหาวิทยากรที่เป็นมืออาชีพมาสอนเพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียน ส่งเสริมการศึกษาเพื่อการมีงานทำนักเรียนได้เรียนรู้ทั้งการปฏิบัติและทฤษฎี จัดทำแผนการเปลี่ยนผ่านการมีงานทำร่วมกับผู้ปกครอง ประสานสถานประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจ้างงานคนพิการตามมาตรา 35 หลังจากที่จะจบการศึกษาจากโรงเรียน

4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา ส่งเสริมการใช้เวลาหลังเลิกเรียนให้เกิดประโยชน์จัดกิจกรรมโฮมรูม แนะนำ ให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ความรู้เชิงป้องกัน และอยู่ในความดูแลของครูอย่างใกล้ชิด ประสานชุมชนหรือหน่วยงานภายนอกจัดอบรมให้ความรู้ในการป้องกันและแก้ไขระบุสภาพปัญหาไปในแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ก็จะเกิดการแก้ปัญหาเชิงวิชาการ สามารถวัดและประเมินผลได้ และ 5) การส่งต่อนักเรียน นักเรียนที่มีปัญหาหรือพฤติกรรมรุนแรงที่โรงเรียนไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ก็จะส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก หรือเครือข่ายโรงเรียนที่บกพร่องทางการได้ยินในการปรับพฤติกรรมนักเรียนที่มีปัญหาหรือพฤติกรรมไม่รุนแรงทางโรงเรียนขอความร่วมมือผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนร่วมกันวางแผนหาแนวทางการป้องกันแก้ไข ประสานหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งทางด้านการศึกษาต่อ ด้านการประกอบอาชีพ ด้านวิชาการเพื่อเป็นวิทยากรให้ความรู้และป้องกันแก้ไขปัญหา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (สุรัชย์ นุ่นเหลือ และคณะ, 2566) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยหลักการมีส่วนร่วมของครูและผู้ปกครองโรงเรียนตระพังพิทยาคม จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า สภาพระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้วยหลักการมีส่วนร่วมของครูและผู้ปกครองโรงเรียนตระพังพิทยาคม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่ได้สรุปและอภิปรายมานั้น ผู้วิจัยมีแนวคิดเป็นข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้ และการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหาร ครู และบุคลากร ควรศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ ทั้ง 5 ขั้นตอนอย่างละเอียด แล้วนำข้อมูลมา

ใช้ในการวางแผนจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล แผนการสอนเฉพาะบุคคล แผนการส่งต่อ และเปลี่ยนผ่านเฉพาะบุคคลให้ครอบคลุมทุกด้าน

2. ผู้บริหาร ครู บุคลากร และผู้ปกครองควรตระหนักและเห็นความสำคัญกับปัญหาที่พบกับนักเรียนและร่วมมือกันแก้ปัญหาของนักเรียนอย่างแท้จริง

3. ผู้บริหารควรนิเทศ กำกับ ติดตาม สนับสนุน ให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

4. สถานศึกษาต้องมีความตระหนัก เห็นความสำคัญ และเปิดโอกาสให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างแท้จริง

5. สถานศึกษาต้องสร้างความเชื่อถือศรัทธาจากครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองเพื่อการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการพัฒนาแนวทางการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ

2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ แนวทางในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีส่วนร่วม

3. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การพัฒนารูปแบบ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562.

เรียกใช้เมื่อ 12 มีนาคม 2567 จาก <https://www.moe.go.th/พรบ-การศึกษาแห่งชาติ-พ-ศ-2562/>

กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.2551.

เรียกใช้เมื่อ 12 มีนาคม 2567 จาก <https://www.moe.go.th/พระราชบัญญัติการจัดการ/>

- ปิยนันท์ พัชรสำราญเดช. (2560). กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองและความต้องการของสถานประกอบการ. ในวิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.
- สุรชัย นุ่นเหลือ และคณะ. (2566). การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยหลักการมีส่วนร่วมของครูและผู้ปกครองโรงเรียนตระพังพิทยาคม จังหวัดนครศรีธรรมราช. ในวิทยานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2564). ผลข้างเคียงยุคดิจิทัล เด็กติดจอกระทบพัฒนาการ. เรียกใช้เมื่อ 17 มีนาคม 2567 จาก <https://www.thaihealth.or.th/?p=236978/>
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2547). พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. เรียกใช้เมื่อ 13 มีนาคม 2567 จาก <https://otepc.go.th/th/otepc09/km-otepc09/item/3003-2547.html/>
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2566). คู่มือสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มพัฒนาระบบบริหารการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการและผู้ด้อยโอกาส. เรียกใช้เมื่อ 13 มีนาคม 2567 จาก <http://special.obec.go.th/page.php/>
- สุวรรณทนา ชื่นอยู่ และคณะ. (2565). การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของโรงเรียนเฉพาะความพิการในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามหลักสัปปุริสธรรม 7. วารสารวิจัยวิชาการ, 5(5), 219-234.
- อภิญา บุญเกียรติ. (2563). การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. วารสารวิจัยวิชาการ, 7(1), 1245-1257.

อารียา ก่อกุล และคณะ. (2564). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
ประจำ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในจังหวัดลพบุรี. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.